

University of Groningen

Voorwoord bij 'Lang zullen we ronddraaien' - Nieuwsjaarconcert

Piersma, Theun

Published in:

'Lang zullen we ronddraaien' - programmaboekje Nieuwsjaarconcert - Nederlands Blazers Ensemble

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Publication date:

2018

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Piersma, T. (2018). Voorwoord bij 'Lang zullen we ronddraaien' - Nieuwsjaarconcert: Het epos van de grutto. In 'Lang zullen we ronddraaien' - programmaboekje Nieuwsjaarconcert - Nederlands Blazers Ensemble Het Nederlands Blazers Ensemble.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

BNINVARA

NEDERLANDSBLAZERSEMBLE

NEDERLANDS
BLAZERSEMBLE
NBE.NL

DEBLAZERS

DEBLAZERS

NBETUBE

NEDERLANDSBLAZERSEMBLE

WWW.NBE.NL

WELKOM BIJ HET
NIEUWJAARSconcert!

WOLKOM BY IT
NIJJERSKONSERT!

31 DECEMBER & 1 JANUARI HET CONCERTGEBOUW AMSTERDAM
3 JANUARI DE HARMONIE LEEUWARDEN

HET EPOS VAN DE GRUTTO

Ieder voorjaar wacht ik met kloppend hart de eerste grutto's op. Het zijn weidevogels waar eigenlijk alles 'lang' aan is. Ze fleuren het boerenland op met hun roep: 'grutto, grutto, grutto'. Het Nieuwjaarsconcert stelt de vraag of we samen met grutto's nog lang zullen ronddraaien.

Ik werd geen saxofonist maar wetenschapper; eigenlijk wil ik het liefst alles over deze oernederlandse vogels weten. Dat het NBE aandacht heeft voor deze bijzondere vogel en de aarde waarop hij leeft, vind ik bijzonder. De virtuositeit van het NBE en de manier waarop de blazers muziek aan belangrijke maatschappelijke vraagstukken verbinden, zijn een inspiratie voor de wetenschap.

Als natuurliefhebber én plattelandsbewoner weet ik dat grutto's en andere trekvogels ons belangrijke verhalen vertellen. Ze vertellen ons over de onlosmakelijke relaties tussen de gebieden langs hun trekroutes. De West-Europese grutto's zijn ontstaan in, en helemaal aangepast aan, de door onze boeren gemaakte vochtige kruidenrijke weilanden. Na de broedtijd trekken grutto's op grote hoogte over Europa en de Sahara naar de moerassen en rijstvelden van Mauretanië, Senegal en Guinée-Bissau. In het vroege voorjaar zijn ze hier weer.

Grutto's vertellen ons dat we nu roofbouw plegen. Dat we onze bodems vernielen. We raakten de grassen en kruiden in onze weilanden kwijt, en de regenwormen, bijen, sprinkhanen en andere insecten die daar weer van afhankelijk zijn. Toen ik geboren werd, waren grutto's overal: echt een nationale vogel. Nu zijn ze eindelijk 'Nationale Vogel', maar lukt het de laatste grutto's nog maar zelden om hun hongerige kuikens groot te krijgen.

Grutto's vertellen het verhaal van landbouw die verslaafd raakte aan olie voor machines, diepteontwatering en bestrijdingsmiddelen. Grutto's houden ons die spiegel voor.

Laten we er samen voor zorgen dat we nog lang zullen ronddraaien – mét de grutto en langs de hele trekroute!

THEUNIS PIER SMA

Hoogleraar trekvoegeologie bij de Rijksuniversiteit Groningen
en het NIOZ Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee; Spinoza prijswinnaar in 2014

IT EPOS FAN 'E SKRIES

Eltse maitiid sjoch ik mei langstme út nei de earste skriezen. It binne greidefûgels der't suver alles lang oan is. Mei it roppen fan 'grito grito grito' wurdt it fleurich yn it boerelân. It Nijierskonsert stelt de fraach oft wy tegearre mei de skriezen noch lang rûndraaie sille.

Ik waard gjin saksofonist mar wittenskipper, ien dy't leafst alles oer dizze oernederlânske fûgel witte wol. Dat it NBE oandacht hat foar dizze bysûndere fûgel en de ierde dêr't er op libbet, fyn ik bysûnder. De firtuoazens fan it NBE, en de wize wêrop de blazers muzyk mei wichtige maatskiplike fraachstikken ferbine, binne in ynspiraasje foar myn wittenskip.

As leafhawwer fan natuer en plattelân fertel ik jimme graach oer de wichtige ferhalen dy't skriezen en oare trekfûgels ús hyliten wer fertelle. Oer de ûnskiedbere bannen tusken de ferskate gebieten lâns har trekroutes, bygelyks. De West-Europeeske skriezen binne ûntstien yn, en hielendal oanpast oan, de troch ús boeren makke wiete krûdenrike greiden. Is har brieden simmerdeis foarby, dan fleane de skriezen oer Europa en de Sahara nei de moerassen en rysfjilden yn Súd-Mauretanië, Senegal en Guinée-Bissau. Ier yn 'e maitiid binne sy hjir wer.

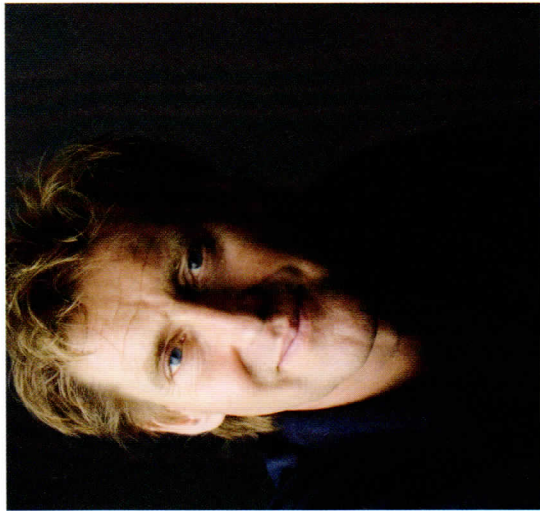
Skriezen fertelle ús dat wy ús boaiems ferniele. Wy rekken de gerzen en krûden yn ús greiden kwyd, en de wijms, de bijen, hippers en oare ynsekten dy't dêr wer fan ôfhinklik binne. Doe't ik berne waard, wiene skriezen rûnom te finen: echt in nasjonale fûgel. No't sy by eintsjebeslút 'Nationale Vogel' binne, slagget it de lêste skriezen mar min en krij har hongerige piken grut.

Skriezen fertelle it ferhaal fan in lânbou dy't ferslave rekke oan de oalje foar masjines, djipteûntwettering en bestrijdingsmiddels. Skriezen hâlde ús dy spegel foar, en har wierheid hat in skel lûd.

Litte wy der mei syn allen foar soargje dat we noch lang rûndraaien bliuwe – mei de skries en lâns de hiele trekroute!

THEUNIS PIER SMA

Heechlearaar Trekfûgeleology by de Ryksuniversiteit Grins
en it NIOZ op Teksel. Piersma wûn yn 2014 de Spinozapriis.

EEN ODE AAN DE AARDE

IN GESPREK MET BART

Bart Schneemann is een zeiler. Wekenlang dobbert hij met zijn boot op zee. Dat is waar een groot geluksgevoel zich meester van hem maakt en de energie gaat stromen. "De aarde is de plek waar ik me thuis voel. Zij is de plek waar ik ben geboren, het bos waar ik wandel en de zee die ik bevaar. Als ik muziek maak en ook als ik op mijn schip ben, voel ik mij onderdeel van dat grootse". Het thema van het Nieuwjaarsconcert 'Lang zullen we ronddraaien' is voor de artistiek leider van het NBE dan ook uit het hart gegrepen.

"Ik zie de keuze voor dit thema als een wake-up call", vertelt Bart. "We zijn zo vaak onderdeel van een prachtig landschap. Flarden mist, een vogel die tsjipt, de zon die doorbreekt... de aarde is zo waanzinnig mooi. Misschien is dat soms wel iets te vanzelfsprekend voor ons. Ik wil dat we de urgentie voelen. Ik geloof in evenwicht. De aarde raakt in disbalans. Dat geldt voor de natuur maar ook voor ons mensen. En dat terwijl saamhorigheid gelukkiger maakt. In het NBE spelen muzikanten met verschillende muzikale en culturele achtergronden, dat zorgt voor een beter evenwicht. Ik koester die verschillen".

Dat Mahlers' Lied von der Erde in het Nieuwjaarsconcert zou klinken, stond voor Bart meteen vast. Een grandioos, diep melancholisch stuk, noemt hij het. "Mahler vertelt over de liefde voor je omgeving. De rol van kunst is mensen een beetje de ogen te openen. Ook voor thema's die gevoelig liggen. Wij laten mensen de dieperliggende betekenis voelen met als doel een aanzet te geven tot verandering. Eigenlijk zijn we een beetje zoals de grutto: een kleine vogel met een groot verhaal".

NEDERLANDS BLAZERS ENSEMBLE

FLUIT	Janneke Groesz
	Anna Murphy*
HOBO	Bart Schneemann
	Irma Kort
KLARINET	Tom Wolfs
	Bart de Kater
FAGOT	Dorian Cooke
	Marieke Stordiau
SAXOFOON	Johan van der Linden
	Willem van Merwijk
	Simeon Evans*
HOORN	Ron Schaaper
	Kirsten Jeurissen
TROMPET	Saleem Khan
	Bas Duister
TROMBONE	Alexander Verbeek
BASTROMBONE	Brandt Attema
CONTRABAS/BASGITAAR	Wilmar de Visser
PERCUSSIE	Malika Maminova
	Jeroen Batterink
	Laura Trompetter
	Ali N'Diaye Rose
DULCIMER/PERCUSSIE	Sytze Pruiksmā
CIMBALOM/ACCORDEON	Vasile Nedea
NEY/BANSURI	Sinan Arat
UD	Mohamed Ahaddaf

*Royal Northern College of Music Manchester

GASTEN

MEZZOSOPRAAN	Christianne Stotijn (Amsterdam)
MEZZOSOPRAAN	Rosanne van Sandwijk (Leeuwarden)
DUDA PAIVA COMPANY	Augusto Valença
	Alexander Brouwer
	Domokos Kovacs
BOEREN	Ysbrand Galema, Welmoed Deinum, Bartele Holtrop
INTERVIEWS	Nienke de la Rive Box (Amsterdam)

PROGRAMMA

WRÄLDFÜGEL (WERELDVOGEL)

Sytze Pruikma (1972) bew. Sjors Dijkstra

DAS LIED VON DER ERDE: TRINKLIED VOM JAMMER DER ERDE

Gustav Mahler (1860-1911) bew. Willem van Merwijk

Mahlers liederencyclus van zes vertaalde gedichten uit de Chinese Tang-dynastie: het mensenleven gezien als een tijdelijke vorm in het voortdurende proces van de aarde.

*Das Firmament blaut ewig, und die Erde
Wird lange fest steh'n und aufblüh'n im Lenz.
Du aber, Mensch, wie lang lebst denn du?*

KIDSTUNE: YOU TELL ME

Konrad Koselleck (1971)

EVEN STIL

Marise den Bakker - zang en piano (2001)

“Door de gejaagdheid van het leven vergeet ik soms stil te staan. Stil te staan bij de schoonheid van de natuur; alles wat mij omringt, maar waar ik vaak geen oog voor heb door al het andere in mijn leven. Terwijl als ik even stil sta en de tijd neem, ik in verwondering ben van wat ik werkelijk zie en wat er werkelijk is.”

*Kijk eens goed om je heen en zie het in een nieuw licht
Besef goed wat het met je doet
Wees even stil
En kijk dan om je heen*

CASTOR ET POLLUX: TRISTES APPRETS

Jean-Philippe Rameau (1683-1764) bew. Willem van Merwijk

Astres lugubres des tombeaux

WOSENKU

Minyeshu Kifle Tedla bew. Willem van Merwijk

Ik heb besloten

DAS LIED VON DER ERDE: DER EINSAME IM HERBST

Gustav Mahler (1860-1911) bew. Willem van Merwijk

*Der süße Duft der Blumen ist verflogen;
Ein kalter Wind beugt ihre Stengel nieder.
Bald werden die verwelkten, goldnen Blätter
Der Lotosblüten auf dem Wasser ziehn.*

TIMON OF TURKEY

Julian Schneemann (1992)

Als je er maar hard genoeg op danst, zullen we wel blijven ronddraaien.

DE SUITE VAN HET WOOD

Max Donker - cello (2007)

“Eerst bedacht ik een melodie. Daarna ging ik bedenken wat een mooie bas erbij was. Toen schreef ik het op (het was mooi, maar anders dan ik eigenlijk had bedacht). In elk deel van mijn suite is het dier van de titel terug te horen. Ik heb tijdens het componeren vooral geprobeerd om de bewegingen van de dieren zo goed mogelijk in klank te vertalen. Ik wilde graag dieren laten klinken, want zonder dieren kan de aarde niet bestaan.”

UN-NAMED SHETLAND REEL

Traditional bew. Julian Schneemann

Ook richting het Noorden gaan de voetjes van de vloer.

LA SABATINA

Giovanni Antonio Pandolfi Mealli (1630-1670) bew. Toek Numan

Een avontuurlijke zaterdag op het scherpst van de snede.

PALESTINIAN THEME

Traditional bew. Jesse Passenier

Snel sneller snelst. Een eeuwenoude Palestijnse melodie.

IN EEN ANDER LICHT

Arjan Linker – trombone (2000)

"Doordat de aarde rond blijft draaien, wordt elk land elke dag licht en weer donker. Dit zorgt ervoor dat het land er telkens anders uitziet, terwijl het land hetzelfde blijft. Dit leert ons, dat je na een eerste indruk van iemand niet gelijk conclusies kunt trekken, omdat je iemand nog niet in een ander licht hebt bekeken..."

GUILLAUME TELL: OUVERTURE (FINALE)

Gioachino Rossini (1792-1868) bew. Hans van der Heide

Geen woorden maar daden. Willem Tell op de barricade.

EJA MATER FONS AMORIS

Antonio Vivaldi (1678-1741) bew. Hans van der Heide

Geef, o Moeder!
Bron van liefde,
Dat ik voel

WHY ARE YOU LAUGHING

The Tiger Lillies bew. Willem van Merwijk

Why are you laughing?
We all gonna die
Tomorrow in agony we will all lie
Why are you laughing?
Why so amused?

DAS LIED VON DER ERDE: DER ABSCHIED

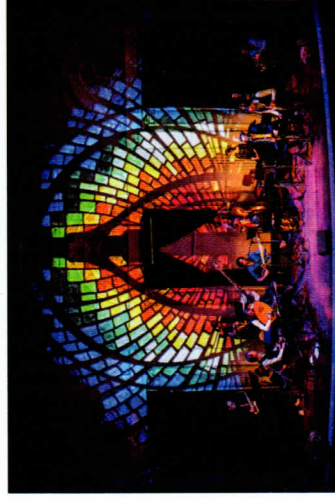
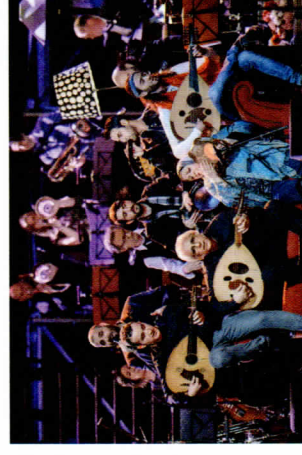
Gustav Mahler (1860-1911) bew. Willem van Merwijk

Ewig... ewig... ewig...

NBE IN EEN NOTENDOP

SPANNENDE COMBINATIES

Spannende combinaties met andere disciplines en kunstvormen zitten in het DNA van het ensemble. Met vernieuwende programma's verrast, ontroert, boeit en prikkelt het NBE een groot publiek.

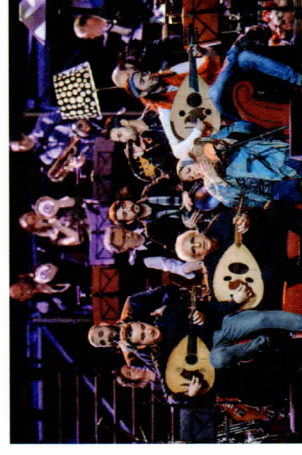

ANDERE CULTUREN

Het NBE is altijd op zoek naar intrigerende samenwerkingen met musici uit andere culturen. Wij laten ons graag inspireren en verkennen nieuwe grenzen. Maatschappelijke vraagstukken gaan we niet uit de weg. Zo proberen we de wereld een klein beetje mooier te maken. Onze betrokkenheid krijgt vorm in bijzondere projecten, zowel in Nederland als internationaal.

HONGER NAAR AVONTUUR

Het NBE is een groep van ruim twintig topmusici die zo'n tachtig keer per jaar samenkomt om in binnen- en buitenland te spelen. Gezamenlijke bezieling en honger naar avontuur drijft ons tot het maken van theaterale muziekprogramma's die zelden onder één muzikale noemer te vangen zijn. Wij gaan voor een eigen signatuur, hoge kwaliteit en een repertoire van klassiek tot pop en van opera tot wereldmuziek.

JONG TOPTALENT

Het NBE neemt haar rol van cultuurinspirator en talentbegeleider zeer serieus. Het educatieprogramma reikt van het laten kennismaken met muziek tot het coachen van jong toptalent. Met als kers op de taart de deelname van jong talent aan het Nieuwjaarsconcert.

KENING FAN 'E GREIDE

(OFTEWEL DE KONING VAN DE WEIDE)

De 'Kening' van wie? De grutto als koning van het weiland! Of op z'n Fries: Kening fan 'e Greide. Sinds 2015 Nationale Vogel. Geen vogel zo uitgesproken, zo deftig, zo koninklijk, als de grutto. Geen vogel ook die Nederlander is. Onze grutto's zijn als de kunstwerken van Vermeer en Rembrandt: historische eigen 'creaties' waar we trots op kunnen zijn in Nederland. Maar ondanks die koninklijke status is de grutto een van de meest bedreigde de vogels van ons land.

Dat is waarom Kening fan 'e Greide in het leven is geroepen. Dit initiatief van wetenschappers, burgers, kunstenaars, boeren en vele anderen streeft regionaal, landelijk en Europees naar oplossingen om de intensieve (maar vooral exclusieve) landbouw te transformeren naar een meer natuurinclusieve landbouw. Want de grutto's hebben de grenzen van hun aanpassingsvermogen wel bereikt. En met hen ook de overige weidevogels, vlinders, bijen, insecten, flora en fauna.

CULTUUR DE INSPIRATIEBRON

Door een aanpak van kennis (feiten als fundament), cultuur (als inspiratiebron) en innovatie (als vrucht voor verandering) wakkert het burgerinitiatief de discussie aan. Ze zet urgente onderwerpen als biodiversiteit, insecten, weidevogels en natuurinclusieve landbouw op vele agenda's en komt het met vernieuwende onderzoeken en oplossingen. Het initiatief zet globale doelen rond de grutto en biodiversiteit in de 'glocale' context. En dat vanuit de overtuiging dat we in een veel beter land zouden leven als het weer goed gaat met de grutto. Een land waar de grutto weer Koning is.

MEER INFORMATIE: kingofthemeadows.eu/programma2018

ONZE BALLONNEN

Je vraagt je misschien af of de ballonnen aan het einde van ons Nieuwjaarsconcert wel duurzaam zijn? Het antwoord is ja. Onze leverancier is aangesloten bij branchevereniging De Groene Ballon. De ballonnen zijn van latex. Een latex ballon wordt gemaakt van het sap van de rubberboom en doet er ongeveer net zo lang over als een eikenblad om te vergaan. Een latex ballon is dus 100% biologisch afbreekbaar. Overigens worden de netten waarin de ballonnen hangen ieder jaar hergebruikt. Zo streven wij naar een productie die aansluit bij het thema van het Nieuwjaarsconcert: Lang zullen we rondraaien!

